

Glazbenoterapijski postupak u smanjenju straha djece u ratnim uvjetima na Kliničkom odjelu dječje i adolescentne psihijatrije

Vesna Lovaković, Zlata Knažević i
Nada Tomušilović

UDK 616.89-053.2:78
Prispjelo: u listopadu 1992.

Psihijatrijska klinika Opće bolnice Osijek

Glazboterapija je prirodna psihoterapijska metoda liječenja. Glazba je umjetnost koja tonovima održava dječje osjećaje, misli i doživljaje. Kad slušamo glazbu, čini nam se da ona ispreda neku priču, opisuje neki doživljaj, pobuđuje u nama neka raspoloženja. U ovim ratnim uvjetima pokazalo se da je glazboterapija prijeko potrebna na našoj Psihijatrijskoj klinici, osobito na dječjem odjelu. Kroz igru, pjesmu, ples, razne vježbe, u djece se postupno smanjivao strah od ratnih razaranja i strahota. Slušanje glazbe i aktivno sudjelovanje djece stvara smirenje ili oslobađa njihovu energiju. Glazboterapijom kao jednom od psihijatrijskih metoda djeca su svoju impulsivnu energiju sublimirala i pretvorila u aktivnost koja im je pružila zadovoljenje, a to je glazba, ples, sviranje na raznim pomoćnim instrumentima.

Sadržaji pjesama ili kompozicija u kojima se ističe domoljubnost, hrabrost, privrženost, pravednost i sl. izazivaju u djece snažne emocije i utječu na razvoj i formiranje njihovih karakternih osobina. U praksi se pokazalo da djeca koja su boravila na našem odjelu nemaju toliko strahova kao na samom početku rata kada još nisu bila okupirana svakodnevnom glazboterapijskom metodom kao jednom od bitnih metoda liječenja na našem Odjelu.

U radu iznosimo naša iskustva u grupnom radu s djecom. Ističe se glazboterapija u ratnim uvjetima i neka zapažanja u ponašanju djece za vrijeme rada glazboterapije i nakon nje, te kako glazba djeluje smirujuće, pri smanjenju straha hospitalizirane djece na Odjelu u ratnim uvjetima.

Ključne riječi: hospitalizirana djeca, glazba, glazboterapija, ratni uvjeti

»Glazba je otkrivanje više od sve mudrosti i filozofije, oplemenjuje i usrećuje čovjeka i razvija u njemu ljubav ne samo prema lijepom nego i prema zajednici.«

(L. van Beethoven)

To je umjetnost koja tonovima odražava čovječje osjećaje, misli i doživljaje.

Glazboterapija je metoda prirodnog liječenja glazbom, koja se pokazala upravo nužnom djeci koja su boravila na našem Odjelu.

Postoji više metoda rada glazboterapija s djecom:

1. aktivno muziciranje
  - a) pjevanje
  - b) sviranje
  - c) ples
2. različiti oblici stvaralaštva
3. pasivno muziciranje – slušanje glazbe

Sve su se te metode pokazale vrlo korisnima u najtežim trenucima koja su djeca proživljavala smještena u podrumskim prostorijama, donekle zaštićena od granata i slušanja detonacija.

Glazba je upravo prirodan medij za uspostavljanje kontakata.

Ona ima dominantnu ulogu u odgoju djece, a u djece utječe na oplemenjivanje njihove duše, pretvarajući negativne i ružne karakteristične crte u pozitivne i lijepe. Glazboterapijom se pripravlja lakše prodiranje nesvjesnog, uklanja kočenje u socijalnoj komunikaciji i interakciji, oslobađa spontanost i potiče kreativnost. Jesmo li u djeteta glazbom izazvali neke reakcije, možemo primjetiti po njegovom općem držanju. Ako mu se neka glazba ili glazbena igra sviđa, dijete je dobro raspoloženo i pokazuje živ interes za nju. Naprotiv, ako mu je glazba ili pak glazbena igra samo nametnuta, ono je potpuno pasivno i djeluje umorno. Uz doživljaje ljepote i sklada (harmoničnosti) glazbe, dijete je sposobno da doživi i sadržaj glazbe. Naprimjer, pjesme koje opjevaju prirodne ljepote naše zemlje, bude u djeci osjećaj ljubavi prema domovini. Pjesme u kojima se veliča rad potiču u djece želju za radom, za aktivnošću.

Glazboterapija također pridonosi i formiranju karakternih osobina. Sadržaj pjesama ili kompozicija u koji-

ma se ističu moralna svojstva: hrabrost, privrženost, pravednost, izazivaju u djece snažne emocije i utječu na razvoj i formiranje njihovih karakternih osobina. Na stidljivu, introvertiranu djecu koja nemaju razvijen osjećaj samopouzdanja, osobito blagotvorno djeluje grupna glazboterapija. Primjeri druge djece, radost i oduševljenje koje izražavaju njihovi prijatelji pri pjevanju i glazbenim igrama s vremenom oslobađaju i njih. Slušanje glazbe utječe na raspoloženje takve djece, stvara smirenje i oslobađa njihovu energiju. Ako im povjerimo sviranje na nekom dječjem instrumentu, smatrat će to dokazom poštovanja njihove ličnosti i osjećat će zadovoljstvo da su se svidjeli drugoj djeci. Razvijanjem osjećaja za ritam pripremamo djecu za buduće aktivnosti, jer razvijen osjećaj za ritam djeluje na djecu stimulativno i sređujući.

Od priručnih glazbenih instrumenata na našem odjelu imamo: udaraljke, triangle, male bubnjeve, metalofone, te male melodike. Djeca jako vole i vlastite udaraljke, tj. ruke i noge kojima mogu pljeskati, pucketati prstima, lupkati nogama. Potpunom aktivnošću djece i terapeuta strah u djece sve više se smanjivao. Svakodnevno je druženje u djece razvijalo osjećaj sigurnosti. Prema Freudu, važno obilježje reakcije objektivne tjeskobe (ili straha) jest to što je intenzitet stanja neugodnih emocija razmjerni veličini vanjske opasnosti koja je izaziva. Drugim riječima, što je veća vanjska opasnost, to se kao posljedica može očekivati intenzivnija reakcija objektivnog straha. Upravo je ta opasnost u nas bila svakodnevno prisutna. Dijete je vrlo kompleksno biće, a danas živi u izuzetno složenim, višestruko raznolikim i promjenljivim uvjetima. Glazboterapijom kao i ostalim terapijama koje se provode na našem odjelu (radna, rekreativna, likovna, biblioterapija), nastojimo toj djeci omogućiti što udobniji boravak i smanjiti strah, kako bi se nakon otpusta mogla što lakše i brže uključiti u normalan tijek života.

U svom radu s djecom primjetila sam višestruku funkciju glazboterapije:

1. Djeca doživljavaju grupu kao intimnu, kao novu realnost opuštenosti i relaksacije slično onom u svom domu.

2. Ona djeca koja imaju svoje stanovite probleme o njima mi lakše govore nakon glazboterapije. Spremni su proizvesti emocije koje su bile vezane i za neke probleme davno prije.

3. Gotovo je za nepovjerovati da su djeca već nakon nekoliko seansi bila emocionalno zrelija. U spremnosti da komuniciraju s drugim spolom, da proizvode jedno ljepše ponašanje.

U zaključku mogu reći da glazboterapija relaksira djecu i adolescente, utječe na korekciju ponašanja i zrelije emocije.

Glazboterapijom, kao jednom od terapijskih metoda, djeca su svu svoju impulzivnu energiju sublimirala i pretvarala u aktivnost koja im je pružala zadovoljenje, a to je glazba, ples, sviranje, igra. Upravo su te aktivnosti poslužile djeci kao sredstvo za oslobađanje od stanovitih strahova ili, još bolje, pretvaranje straha u zadovoljstvo.

LITERATURA

1. Belint ME. Psychotherapeutische Techniken in der Medizin, Ernst Klett Verlag, Stuttgart, 1970.
2. Beese F. Stationäre Psychotherapie, Vandenhoeck and Ruprecht, Göttingen und Zurich, 1978.
3. Kecmanović D. Psihijatrija, Medicinska knjiga, Svjetlost, Zagreb – Beograd, 1989.
4. Košiček M. I vaše dijete je ličnost, Panorama, Zagreb, 1965.
5. Manesteriotti V. Muzički odgoj na početnom stupnju, Školska knjiga, Zagreb, 1975.
6. Rakijaš B. Muzički odgoj djeteta, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
7. Spielberger. Stres i tjeskobe, Globus, Zagreb, 1986.

Abstract

THE TREATMENT WITH THE MUSIC THERAPY IN THE REDUCTION OF THE CHILD ANXIETY IN THE WAR CONDITIONS ON THE CLINIC DEPARTMENT OF THE CHILD AND ADOLESCENT PSYCHIATRY

**Vesna Lovaković, Zlata Knažević and
Nada Tomušilović**

Department of Psychiatry for General Hospital Osijek

The music therapy is the natural method of psychotherapy treatment. The music is the art which with the sounds reflexes child's feelings, thoughts and events. When we listen the music, it seems like the talking of a story and the description of the experience. It stimulates some feelings in us. This war conditions show that the music therapy is necessary on our psychiatric clinic, specially on the child's department. Children have gradually decreased the fear of the war destination through the games, the songs, and the dancing. The listening of the music and active participation in the treatment with the music thera-

py influences on the children's mood and makes them calm or liberates their energy. The music therapy in the children helps in the sublimation of the impulsive energy to the activity like a music, a dancing and a playing on the different instruments which offer them the pleasure.

The songs with the prominent patriotism, courage, devotion and the justice make in the children the intensive emotions and influence on the development of their character features.

The practice shows that children who were on our department don't have the intensive fear like on the beginning of the war when haven't been occupied with everyday music therapy as the one of the main part of the treatment methods on our department.

Key words: the hospitalized children, music, music therapy, war conditions

Received: October, 1992